



Metsähallitus Metsätalous Oy
PL 8016
96101 ROVANIEMI

Metsähallitus Metsätalous Oy Lappi, poikkeaminen rahoitetun eliölajin rauhoituksesta, lupa poimia uomien pohjasta jokihelmisimpukoita eli raakkuja (Margaritifera margaritifera) kädessä tapahtuvaa tarkastelua varten lajinmäärityksen varmentamiseksi

Asia

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen lupahakemus jokihelmisimpukan rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen

Hakija

Metsähallitus, Metsätalous Oy / Sihveri Ervasti

Hakemus

Metsähallitus Metsätalous Oy Lappi hakee lupaa poimia uomien pohjasta jokihelmisimpukoita eli raakkuja (Margaritifera margaritifera) kädessä tapahtuvaa tarkastelua varten lajinmäärityksen varmentamiseksi.

Raakkuja nostetaan uoman pohjasta ainoastaan välttämätöntä lajinmääritystä varten. Simpukat vapautetaan nostopaikalle välittömästi tunnistamisen jälkeen. Simpukoita käsitellään aina varovasti ja vahingoittamatta. Kartoituksia tehdään vesikiikaria apuna käyttäen tai sukeltamalla pintavarustuksella. Metsähallitus Metsätalous Oy tulee tekemään merkittäviä määriä virtavesikunnostuksia valtion monikäyttömetsissä lähivuosina. Metsähallituksen omistajapolitiisissa linjauksissa vuosille 2024–2027 asetettiin tavoitteeksi toteuttaa purokunnostuksia yhteensä noin 400 km vuoteen 2030 mennessä osana Helmi-ohjelman toimeenpanoa. Näistä purokunnostuksista tehdään Lapissa vuosittain noin 25 km. Näin laajojen kunnostustoimien kartoitusten ja kunnostussuunnittelun yhteydessä on todennäköistä, että tulemme havaitsemaan raakkuesiintymiä. Jos vesistöissä simpukoita havaitaan, on tarpeen varmistaa mitä lajia ne ovat. Kartoituksia tehdään tarvittaessa myös mahdollisten metsätaloustöitä tekevien tai muiden työkonien vesistön ylitysalueilla, jotta voidaan varmistaa, esiintyykö raakkua ko. alueilla. Kun raakkuvesistöissä tehdään kunnostustoimia, niihin haetaan erillinen lupa kunnostuksia varten. Lajin tunnistuksia tekee Metsähallitus Metsätalous Oy:n vakituisissa työtehtävissä virtavesienhoidon asiantuntija Sihveri Ervasti ja lajistoasiantuntija Matti Iivonen Lapin alueella. Lupa haetaan ajalle 1.5.2025–30.4.2030.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus myöntää pyydetyn luvan seuraavin ehdoin:

1. Tätä lupaa saavat käyttää vain tämän luvan **HAKEMUS** kohdassa (edellä) mainitut henkilöt hakemuksessa esitetyllä tavalla.
2. Simpukoita etsittäessä ja nostettaessa tarkasteltavaksi, on toimittava niin, ettei toiminta-alueelle jääville simpukoille, vesistöjen vedenlaadulle tai selvitysalueiden pohjalle aiheudu minkäänlaista vahinkoa toiminnasta.
3. Simpukoiden lajimääritys on suoritettava mahdollisimman nopeasti ja niin, ettei simpukoille synny minkäänlaista vahinkoa.
4. Lajimääritysten jälkeen simpukat tulee palauttaa välittömästi niin lähelle niiden poimimispaikkaa kuin mahdollista.
5. Luvan käytöstä on toimitettava selvitys vuosittain Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle 31.12. mennessä. Raportti voi olla esimerkiksi excel- taulukko LajiGIS -järjestelmästä tai laji.fi -järjestelmästä, josta käy ilmi tehdyt havainnot, niiden runsaus ja sijainti. Selvitys lähetetään diaarinumeron kera ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi).

Tämä lupa on voimassa Lapin maakunnan alueella 21.5.2025 - 31.5.2030.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 69 §, 70 §, 83 §
Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta (1066/2023) 6 §, 7 §, 8 §, Liitteet 1 ja 6
Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §, 8 §
Valtioneuvoston asetus 1215/2023
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Perustelut Jokihelmisimpukka on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 6 §:n ja liitteen 1 mukaisesti rauhoitettu eläinlaji sekä luonnonsuojelulain 75 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen 7 § ja 8 §:n ja asetuksen liitteen 6 tarkoittama uhanalainen ja erityisesti suojeltava laji. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden pyydystäminen, siirtäminen toiseen paikkaan ja häiritseminen, erityisesti niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty. Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:ssä säädetystä rauhoitussäännöksistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 3 §:n 4. kohdan määritelmän mukaan eliölajin suotuisalla suojelutasolla tarkoitetaan sitä, että laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään.

Toimittaessa tämän luvan mukaisesti jokihelmisimpukat eivät kuole eivätkä vahingoitu. Simpukoiden nostaminen ja mittaaminen ei vaikuta lajin suotuisaan suojelutasoon, koska yhtään yksilöä ei poisteta populaatiosta eikä eläimiä saa mitenkään vahingoittaa tunnistamisen tai mittaamistoimenpiteen aikana. Lapissa on runsaasti jokia ja puroja, joita ei ole vielä kartoitettu jokihelmisimpukan osalta. Kartoitustietoa tarvitaan tietotason lisäämiseksi, jotta lajisuojelusta voidaan varmistua kunnostustoimissa.

On äärimmäisen tärkeää, että kunnostuskohteilla voidaan tehdä jokihelmisimpukakartoitukset ja sen perusteella räätälöidä kunnostustoimenpiteet lajin kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Kunnostustoimilla parannetaan virtavesien tilaa ja jokihelmisimpukan elinolosuhteita. Mahdollisiin kunnostustoimien edestä tapahtuviin siirtoihin tulee hakea erikseen poikkeuslupaa. Lupa ei oikeuta jokihelmisimpukayksilöiden tappamiseen.

Ympäristöministeriön 22.1.2021 julkaiseman ”Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020–2030” mukaan Lapin maakunnan alueella on 14 jokea, joiden simpukkapopulaatioiden tila tulisi selvittää kolmen vuoden sisällä ja 22 jokea, joiden simpukkapopulaatioiden tila tulisi selvittää kuuden vuoden sisällä (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-197-9>). Yhteensä Lapin maakunnan alueella on noin 100 raakkujokea tai -puroa. Tämä lupa mahdollistaa jokihelmisimpukakartoitukset sekä hoitotoimien ja kunnostustoimenpiteiden suunnittelun virtavesien ja raakun elinympäristöjen tilan parantamiseksi.

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Tällä luvalla tehtävä työ toteuttaa osaltaan ympäristöministeriön jokihelmisimpukan suojelun parantamiseksi laatimaa strategiaa. Luvan mukaisen toiminnan tavoitteena on kartoittaa erittäin uhanalaisen, rauhoitetun ja Suomen vastuulajeihin kuuluvan jokihelmisimpukan kantoja Lapin alueella. Tämän luvan sallima simpukoiden nostaminen pohjasta ja lajimäärityksen varmistamiseksi ei heikennä jokihelmisimpukoiden suojelutasoa eikä siinä vahingoiteta jokihelmisimpukoita. On tärkeää, että koko maastokausi saadaan tehokkaasti hyödynnettyä ja tuloksia

voidaan hyödyntää jokihelmisimpukoiden suojelussa. Lapin ELY-keskus katsoo, että jokihelmisimpukan suojelutavoitteet huomioon ottaen on yleisen edun kannalta perusteltua, että koko maastokausi käytetään tehokkaasti toimenpiteiden toteuttamiseen.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on edellä mainitulla perusteella oikeudenkäynnistä hallinnossa annetun lain (808/2019) 122 §:n 3 momentin nojalla päättänyt, että tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

LISÄTIETOJA PÄÄTÖKSESTÄ

Ylitarkastaja Merja Lipponen

puh. 0295 037 427

merja.lipponen@ely-keskus.fi

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

HYVÄKSYMINEN

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Asian on esitellyt ylitarkastaja Merja Lipponen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Jari Pasanen. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

LIITTEET

Valitusosoitus

PÄÄTÖS

Päätös hakijalle (sähköpostilla)

TIEDOKSIANTO

Suomen luonnonsuojeluliitto, Lapin piiri ry (sähköpostilla)

Lapin kunnat (sähköpostilla)

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö (sähköpostilla)

Suomen ympäristökeskus (sähköpostilla)

MAKSU

Luonnonsuojelua edistävään tutkimus- ja opetustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia (Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025).

Tämä asiakirja LAPELY/1672/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/1672/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lipponen Merja 20.05.2025 15:25

Ratkaisija Pasanen Jari 20.05.2025 15:27